

BCU Cluj / Central University Library Cluj

934. IX. 1. :: XXIII. évf. 25 sz. :: 20 lei

TARTALOM:

levél a primáriához a köz és magánépületek oztatásáról. — Vezérkari portrék: Rezuş György, Győző, Dr. Róth Marcel, Kleinhändler Ábris. — elettejjes akció Loránt Emánuel emlékére. — eán mindenki gyanus. — Királyi kitüntetést kapott ánia legvérmesebb embere. — Egy aradi igazgatóján kívül barátja benevezett a herculane-i galambversenyre. — Titulescu a leggavallérabb utasom, dja a hálókocsi-kalauz.) — Szerelmi manőver az ivatalban. — »Nincs becsületszavad, Istened, de szíved sincsen, — azért nem haragszom rád«. — radvárosi mozik slágerszámokkal verik vissza a eadás ötletét. — A Franco-Romana esete egy hitégi metszővel. — Levelek a sir széléről. — stb.

L. Schutz

posztóaru-
nagykeres-
kedés.

ARAD,
Bulev. Regina Maria

Fáttakarít meg,

ha cserépkályháit karban tartja. Szakszerű
olcsó munkáért forduljon a 65 éve fennálló

Balogh kályhagyárhoz

Arad, strada Cuza Voda 50.

Nyári angol és francia divatlapok
érkeztek a „REVÜ” SZALONBA

CSONT

elsőrendü uriszabósága, ARAD, Str. Eminescu 15.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza Arad, str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, seLYmek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. 0000000

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában, str. Románului (Bohus-p.) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendelésre gyógycipők, betétek, lúdtalp, bokasüllyedés és talp-süllyedés ellen nagyon olcsó árban készülnek.

BÉLYEGZŐKET

olcsón, jól és azonnal készit

STAMPA

bélyegzőgyár Arad, a főpostával szemben.

Pénzfelvételre — pecsétellátott hivatalos nyugta ellenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

MUZSAYNÁL

színházzal szemben. Nyári öltönyök és kabátok. Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény. Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel. Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel

XXIII. ÉVF. 25. SZ.
1934 SZEPT. 1.

FŐSZERKESZTŐ:
GELLER ÖDÖN

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Nyílt levél a primáriához a köz és magánépületek tataroztatásáról

(A r a d.) A város élén álló ideiglenes bizottság a mérnöki hivatal jelentése alapján kimondta a házak köteles tatarozását. Meg is történt a felszólítás a háztulajdonosokhoz, némely helyen eleget is tettek a felszólításnak és csinosabbra „pofoztatják” az ütött-kopott külsejű házakat. A legtöbb esetben azonban süket fülekre talált a város felszólítása és ami a legérdekesebb, maga a város az, amely nem respektálja a saját határozatát. Mert mi tagadás,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**a város épületekre éppen úgy ráfér a tatarozás,
mint bármely más adóköteles házra.**

Tessék csak megnézni például a nyári színházat, vagy a központi rendőrség épületét. Mindkét ingatlan a lehető legderutabb állapotban van és legfőbb ideje, hogy rendbehozzák, mert nemcsak az ember esztétikai érzését sértik, hanem az életbiztonságát is veszélyeztetik.

De ha már önmagával szemben — mondjuk — feledékeny a város, ne legyen elnéző a magánosokkal szemben. Ha már egyszer kimondta az épületek kötelező tatarozását, szerezzen is érvényt határozatának. Ha kell, akár a legszigorubb eszközök felhasználásával is. Mert a házak javítására kétféle szempontból van szükség. Elsősorban szociális és gazdasági okok írják elő a tatarozást, mert ezáltal sok munkanélküli szekmunkás és napszámos jut kenyérhez és nem lézeng tétlenül a város uccáin. Ez a fontos ok erélyes cselekvésre kell, hogy kényszerítse a város vezetőségét, amely szociális téren eddig még semmion számíthatunk-e arra, hogy az idegenek kíváncsiak

Évtizedek alatt szerzett országos hírnév garántája, hogy a legelegánsabb, legjobb kivitelű férfi és női cipők készülnek megrendelésre

V á r h o l L á s z l ó

cipőkészítő üz.-mében.
Arad, strada Brațiano

Aradra és megakarja tekinteni a várost, bizony szégyenkezve kell végigvezetni, mert legtöbb reprezentatív épület külseje olyan elhanyagolt, hogy még a primitív ember esztétikai érzését is sérti. Már most, ha az ilyen kiábrándult idegen például elmondja hazájabeli ismerőseinek, hogy például a Kulturpalota külseje alaposan kopott, vajjon számíthtunk-e arra, hogy az idegenek kíváncsiak lennének arra a városra, amely legszebb épületét, diszét büszkeségét: a Kulturpalotát is elhanyagolja? Tehát

idegenforgalmi szempontból is fontos a város külső képének előnyös megváltoztatása.

És ha már itt tartunk, ne hagyjuk említetlenül a parkokat sem és a parkirozott tereket. Volt Aradnak egy polgármestere, aki meglehetősen anyagi áldozatokkal rendbehozatta a parkokat és a város főútját parkiroztatta. Rengeteg támadás érte ezért, de nem törődött vele. Amikor városszépészeti programját befejezte és a város külképe előnyösen megváltozott, azok dicsérték leglelkesebben, akik gáncsolták. És valóban olyan lett a főút vonal külseje, hogy azok, akik régen nem voltak Aradon, kellems meglepetésben részesültek, amikor kiléptek a vasúti pályaudvarról. Ezt a szép külsőt az enyészet fenyegeti. Nem elegendő az, hogy naponta egyszer, úgy ahogy, megöntözik a közterek növényzetét, rendben is kellene tartani ezeket az oázisokat, amelyek tekintélyes összegekbe kerültek és amelyek igazán a város polgárságának szolgálatára állnak és védelmébe vannak ajánlva. Bűnös könnyelműség és helyrehozhatatlan véték lenne, ha a parkok és virágos, pázsitos közterek a nemtörődömség miatt elpusztulnának.

Régi és új előfizetőink, példányonként vásárlók 10 kottát kapnak ingyen.

Egyetlen feltétel: az utolsó havi, negyed vagy félévi előfizetési nyugtáját küldje be **Moravetz Testvérek R. T.** zeneműkereskedésének Timișoara. A nyugtát a kottákkal együtt visszakapja.

Moravetz Testv. Rt. zeneműkereskedése, Timișoara
Az ország egyetlen szaküzlete. Minden kottát gyorsan, legolcsóbban szállít. — Kotta jegyzéket ingyen küldünk.

Mindennemű fűszer és csemegeárunk legjobb minőségben
É L E S fűszer és csemege üzletében

Vezérkari portrék

Arad politikai, társadalmi, művészeti és közgazdasági életéből. (Cikksorozat)

Ha valakit, úgy a Nemzeti Bank aradi fiókjának igazgatóját méltán megilleti a vezérkari főnöki cím, mivel ő irányítja Arad pénzügyi életének minden mozdulatát. Rezuş György a szomszédos Déváról került aradi pozíciójába. Jó hír előzte meg a Banca Naţionala aradi fiókjának új igazgatóját. A jó hírnévénél sokkal többet váltott be Rezuş György személyes megjelenése.

Alighogy elfoglalta helyét a pénz aradi dirodalmában és tulesett a hivatalátvétel szokásos formaságain, első dolga az volt, hogy személyes érintkezést keresett Arad pénzüvilágának számottevő tényezőivel, a bankélet reprezentánsaival. Ez az érintkezés azonban nemcsak a hivatalos jellegű ismerkedésben merült ki, hanem kiterjedt társadalmi térre is. A bankfiók igazgatójának kezdeményezésére a bankemberek többször jöttek össze a fehérasztalnál is, ahol a legelőnyösebb oldalról ismerték meg Rezuş Györgyöt, az előzőkeny, képzett, európeért.

Nem él hosszú ideje közöttünk, de máris szeretetétbe fogadta ezt a várost, amelynek bajait, keserőségeit reményeit és vágyait alaposan ismeri. Egyelőre meg van kötve a keze és így csak nagyon kis mértékben állhat a pénzpiac segítségére. De mihelyt a viszonyok javulni fognak és a megkötöttség megszűnik, számítani lehet Rezuş György hathatós támogatására, amely ráfér. Anadra, hogy ismét elfoglalja azt a régi helyét, amelyet sokáig bírt a gazdasági életben.

A vezérkarba való Kara Győző tanár, noha sohasem állt előtérben és megelégedett azzal, hogy mások, a volt tanítványai foglalták el a város társadalmában a vezető helyeket. Azért tartozik éppen a vezérkarba, mert sok vezető egyéniségnek szellemi irányítója volt.

E sorok írója hamarosan nem is tudná megmondani, hány évtizeden át tanított Kara Győző az aradi régi főgimnáziumban és azután a római katolikus főgimnáziumban. Ide s tova negyven esztendeje ismeri Kara Győző tanár urat, aki négy évtized előtt sem nézett ki öregebbnek, mint most vagy jobban mondva: ma is oly fiatalos és szellemileg friss, mint volt negyven évvel ezelőtt. Pedig rengeteget dolgozott ez a törekenynek kinézö, szikár és szívós természetü pedagógus, aki rajongó szerelmese a hivatásának és bizonyára fájó érzéssel bucsuzott el katedrájától, amelyről hosszú évtizedeken keresztül, több generációnak magyarázta a történelem kimagaslóbb eseményeit és hirdette a latin nyelv szépségeit. Most azon a kevés idön kívül, amit délutánonként néhány volt tanítványa társaságában kávéházi törzsasztalánál eltölt, könyvei között tartózkodik a nyugalomba vonult professzor.

A könyv! Ez volt Kara Győző szenvedélye. Ez most is. Akkor érezte magát elemében, amikor az Orczy-Vásárhelyi könyvtár rendezésével megbízták. És hogy elkészült ezzel a munkával, a saját köny-

Az ég reklámja a szívárvány. Ilyen hatásos
reklámra törekedj!

vei közé ment, mert nem tudott meglenni könyvek nélkül. Könyvtára több ezer kötetből áll és vannak benne olyan unikumok is, amelyeknek muzeális az értékük.

Kara Győző nemcsak tanított, hanem maga is folyton tanult és tanulmányozott és hatalmas felkészültségre tett szert, ami megszerzte neki úgy kartársai, mint a város közönségének osztatlan elismerését, tiszteletét és megbecsülését.

Az aradi orvos-társadalomnak kétségen kívül egyik legképzettebb tagja dr. Róth Marcel egyetemi magántanár, a hirneves operatőr. Amikor először kelt hire annak, hogy végleg eltávozik Aradról és nagyobb városban szándékozik folytatni embermentő tevékenységét, a város minden társadalmi rétegében úgy érezték, hogy ebben az esetben olyan valaki fog hiányozni, akit egykönnyen nem lehet pótolni. És ez nem túlzás, mert dr. Róth Marcel egyetemi magántanár, a biztoskezü operatőr, valósággal áldás a város betegeire nézve. Ami ritka kivétel a késsel dolgozó orvosok között, aki nem okvetlenül vág bele az emberi husba, ha erre nincs szükség. Ha csak lehet, elkerüli az operatív beavatkozást, de ha pontos diagnózisával azt állapítja meg, hogy a betegnek csakis operációval lehet segíteni, akkor ez ellen kár is lenne tiltakozni, akkor a betegnek a tanár ur kése alá kell feküdnie.

Többször foglalkozott már azzal a tervvel, hogy elhagyja Aradot. Nem tudta magát rászánni a távozásra. És ebből csak a betegek huztak hasznot, mert dr. Róth Marcel sok esetben olyan csodákat művelt operáló késével, hogy ugszólván a sir széléről hozta vissza a műtőasztalon fekvő páciens. Fáradhatatlan a maga mesterségében, amelyet valósággal művészetté fejlesztett. Igazi orvos és ember a szó legnemesebb értelmében. Ha éjszaka hívják, elsiet a szanatóriumba, ahol rendszerint működni szokott. Az ő szemében az első a beteg és csak azután következik a kényelem, a pihenés, a szórakozás. Az anyagiak is csak másodrendű kérdéssé válnak ha arról van szó, hogy gyors közbelépéssel, percnyi késedelem nélkül egy emberéletet lehessen megmenteni.

Nemcsak a nagyközönség ismeri el kiváló tudását, hanem orvoskartársai is meghajolnak kvalitásai előtt, ami a legnagyobb elismerés. Dr. Róth Marcel valóban elsőrendű tekintély a maga szakjában, amit az bizonyít legjobban, hogy olyan fiatal korban nyerte el az egyetemi magántanári képesítést, amilyen fiatal korban Romániában még senki sem lett egyetemi docens.

Most megint komoly formában tartja magát a hír, hogy dr. Róth Marcel október elején véglegesen és visszavonhatatlanul távozik Aradról, mivel elfogadta egy cluji kórház felajánlott igazgatói állását.

Bármennyire is sajnálja és nélkülözi majd a város közönsége dr. Róth Marcellt, bizonyára örvendeni fog annak, hogy sokkal nagyobb hatáskörben fogja folytatni embermentő tevékenységét.

Fodorné és Weinfeldné

speciális kozmetika. Strada Alexandri No. 3.

**!! Összes szépséghibák szakszerű ki- !!
kezelése. - Tanítványok kiképzése. !!**

Mint Arad egyik legnagyobb vállalatának, a textilgyárnak ügyvezető igazgatója, számottevő tényezője a város gazdasági életének.

Nem aradi ember. Idegenből került ide a háboru után. Mint

Kleinhändler Abris

ahogy a legtöbb vezetőszerpet játszó ember idegenből származott ide. És mint a legtöbb ezek közül, hamarosan aradivá

lett. Kleinhändler Abris is szívvel-lélekkel polgára lett ennek a városnak, ahová nemcsak családi kötelekek és egzisztenciális kapcsolatok fűzik, hanem talán meg sem magyarázható érzelmi szálak is. Olyan ember mellett emelkedett hamarosan vezető pozícióba, mint amilyen Lóránt Emánuel, a textilgyár vezérigazgatója volt. Képességei, tudása, szervező ereje biztosították számára az érvényesülést. olyan mentalitásu vállalatnál, ahol kizárólag a szellemi és fizikai telítőképesség a legjobb protektor.

A közélet fórumán nem szerepel. Ha akarná sem jutna az idejéből a közszereplésre. Reggeltől estig a vállalat ügyeit intézi teljesen önálló hatáskörrel. Ennek a hatalmas és országos viszonylatban is első helyen álló gyárvállalatnak minden idegszála Kleinhändler Abris igazgató kezében fut össze. Tehát a köz nem számíthat rá. Ezenkívül élénk és éber figyelemmel kell kísérnie nemcsak a romániai, hanem a nemzetközi textilt piac minden apró mozzanatát, mert csak így maradhat versenyképes és a legtöbb esetben győztes az aradi textilgyár a szédületes versenyben.

Három aradi énekesnő sze.ződése —

Gellinek Lotti iskolájának sikere

(A r a d.) A jugoszláviai Ljublanából (Laibach) érdekes és örvendetes hír érkezett Aradra. Arról van szó, hogy egy tehetséges, fiatal uriasszony: F r a n z Lajosné M r a m o r Irma, Franz Lajos pénzügyi ellenőr felesége legközelebb hangversenyt rendez a ljublanai studióban. Az uriasszony ott nyaral és egy társaságban megérdemelt sikert aratott gyönyörű énekével. A stúdió igazgatója is a társaságban volt és annyira el volt ragadtatva, hogy Franz Lajosnéval nyomban megegyezett egy rádióhangversenyre nézve, amely rövidesen meg is lesz.

Franz Lajosné, aki Gellinek Lotténak, a kiváló aradi énektanárnőnek egyik igen tehetséges tanítványa, legutóbb azon a szinelőadáson tűnt fel tüneményes hangjával és játéktudásával, amelyet a jeles énektanárnő növendékei a színházban rendeztek. Ugyancsak ekkor tűnt fel bársonysima althangjával V a n c u Olympia aradi urileánya, aki Cinski Mariora, a timișoarai állandó román színház igazgatójának első alt-énekesnőnek szerződötett. Még egy aradi tagja lesz a timișoarai román színháznak: A b o n y i Klári, az aradi színház volt tehetséges tagja, aki egyik szubrett-primadonnája lesz a timișoarai operett-együttesnek.

Vancu Olympia és Abonyi Klári is Gellinek Lotte tanítványai voltak. A kiváló énektanárnőnek az a legnagyobb elismerés, hogy volt tanítványai mind igen szép karriért futnak meg.

Kegyeletteljes akció

Lóránt Emánuel emlékére

(Arad.) Nemsokára egy esztendeje lesz, hogy Lóránt Emánuel örökre lehunyta szemeit. Földi maradványai virágdiszes sirban, a bécsi izraelita temetőben pihennek. Valamelyik bécsi szobrászművész műtermében már bizonyára készen áll a siremlék, amelyet a halál-
zási nap évfordulóján fel fognak állítani kegyeletes megemlékezésül a feledhetetlen férj és apa iránt. A maradandó emlék messze lesz innen, ahol Lóránt Emánuel élete-munkájának legnagyobb alkotása: a Textilgyár hirdeti a produktív munka himnuszát. Itt ebben a városban, ahol nemcsak a barátoknak, hanem a gyár tisztviselőinek és több ezer munkásának is hiányzik a melegenérvő ember, a barát, a jóakaró, a munkában példát adó vezető siremléknél értékesebb kegyeletet és emlékezés gyökerezett meg a szivekben, amelyekből ki nem téphető az, valameddig Lóránt Emánuel barátai élnek, valameddig létezik ember, aki Lóránt Emánuel jóságos szívének szeretetéből csak parányit is kapott.

Nem annyira a szomorú nap közeledő évfordulója alkalmából íródna a sorok, hanem főként annak a mozgalomnak kapcsán, amely néhai Lóránt Emánuel aradi barátai, tisztelői és volt munkatársai köréből kiindult és amely valószínűleg az évforduló napján tetet is fog öltetni. Arról van ugyanis szó, hogy a barátok, tisztelők és volt munkatársak örök időkre fennakarják tartani Lóránt Emánuel emlékeztétét, aminek legmértőbb módja az, hogy Lóránt Emánuel nevére szóló ágyalapítványt létesítsenek az aradi zsidó Szeretet-házban. A részletek még nem bontakoztak ki, de az akció már megindult és biztos, hogy olyan eredményes is lesz, mint amilyent ez a gyönyörű eszme megérdemel. Ennél szebb és maradandóbb emléket valóban nem lehetne emelni annak a férfinak, aki szíve minden dobbanásával az elaggott szegényakért érzett. Ha kérlelhetetlen halál nem ragadja el oly hirtelen, ő maga létesített volna ágyalapítványt és így az ő intencióját valósítják meg mindazok, akik nem tudják elfelejteni ezt az igaz embert.

A T E R M É S Z E T E S K Ö L N I V I Z

S P O R T L A D Y

üdit, frissit, hűsit.

Sportnál,
táncnál,
autón,
vonaton

nélkülözhetetlen .

HEL-LA laboratórium gyártmánya. Dr. J. Reichel & Co.

Műjég állandóan REUSZ jéggyárban

Titulescu

a leggavallérabb utasom — mondja a hálókocsi-kalauz.

(A r a d). Egészen Braşovig hosszú az út. Éjszaka van. Mivel lehetne eltölteni az időt. Aludni nem lehet. A hálófülkék az expresszen telve, a fülkék zsufoltak. Legjobb még a folyósón. A nyitott ablakon becsap az augusztusi éjszaka balzsamos hűvössége. Elegáns megjelenésű, java-korabeli férfi áll mellettem: a hálókocsi-kalauz. Magyar ember, családja Budapesten lakik. Megkérem, meséljen valamit mozgalmas életéből. Nem kéreti magát kétszer. Beszélni kezd:

— A jó hálókocsi-kalauznak is születnie kell, mint a költőnek. Szeretem a mesterségemet, mert érdekes és ami a fő: kényelmes és változatos életet biztosít. Mindig más és más országban teljesítetek szolgálatot. Természetes ember ismeret szükséges és alkalmazkodnia kell az utashoz. Ha az ember gyakran husz órát is utazik egy fődél alatt valakivel, akkor meg kell teremteni bizonyos belső kontaktust az utassal, akiben meg kell erősíteni az érzést, hogy jó kezekben van. Idővel az embernek nagy gyakorlatra lesz azon a téren, hogy megtudja állapítani miféle ember az utas, akit éppen gondozni kell. Igen fontos követelmény, hogy a hálókocsi-kalauz ujságokat olvasson. Ez számunkra ^{Bécsben} éppen olyan kellék, mint bár szolgálati szabályzat pontos ismerete. Aztán a borra való nagysága is attól függ, milyen címmel illetjük az utast és hogy tudatában vagyunk személye jelentőségével.

— A hálókocsi-kalauz jó szeme nemcsak az utas személyiségét ismeri fel hanem olyan részleteket is meglát, amelyek a laikus előtt rejtve maradnak. Például a podgyász. Nemrég előkelő, idős hölgy szállt fel Budapestre a hálókocsiba. Nem ismertem fel azonnal. Csak később. Gróf Apponyi Albert özvegye volt. Gyakran láttam azelőtt, de most a gyászruha miatt és a lelki szenvedésektől elváltozott arca miatt nem ismertem fel rögtön. Tekintetem a bőröndjeire esett. Nem voltak ezek ugynevezett luxus-kofferek. Rendszerint az előkelő emberek ragaszkodnak régi, megkedvelt bőröndjeikhez, amelyekhez szép emlékek fűződnek. De ahogy ránéztem a bőröndre, rögtön tudtam, ki a hölgy, aki felszállt a hálókocsiba.

— A genfi népszövetségi tárgyalások idején főként diplomáták utaznak a hálókocsiban. Sok híres államférfiu álmára kell vigyázni. Leggyakoribb és leggavallérabb híres utasom Titulescu külügyminiszter. Híres színművészek és filmsztárok is voltak utasaim. Ugy Moissi, Bassermann, Jeritza Mária. A művészek viselkedése különféle. Az igazán nagyok a legtöbb esetben észrevétlenek szeretnének maradni. Sserények és szeretetreméltóak.

Viszont akadnak olyanok is, akik bár ismertek, de még csak közelébe sem férhetnek az igazi nagyoknak. És éppen ezek igyekeznek az egész vonat figyelmét felhívni arra a nagy eseményre, hogy ők is azon a vonaton utazzanak. Ezt természetesen nem lehet általános szabályként felállítani. Ha például híres nő utazik, akkor sokkal nagyobb a forgalom a háló kocsi körül, mint egyébkor. Így például valahányszor Popescu asszony, a híres román énekesnő utazik, igen élénk a kocsija. Tisztelői és barátai elhalmozzák virágokkal és egészen a vonat indulásáig elbeszélgetnek vele. Ha Jeritza Mária utazik, az egész vonaton rögtön híre terjed és minden kocsiablakban kíváncsi fejek jelennek meg. Amikor Conrad Weidt utazott, ugyancsak meggyült a bajom az autogrammképekkel. Egyik legérdekesebb utasom Buster Keaton, az amerikai filmkomikus volt, aki soha sem nevet a filmen. Nos, ki kell jelentenem, hogy Buster Keaton nevelni is tud. Szívből nevetett, ha hosszú utazás alatt a két gyermekével játszott. Ugy utazott, mint egy indiai fejedelem: nagy kísérettel külön-kocsiban.

A régiek közül gavallér utasom — már amennyire a borraivalóról van szó — Krausz Simon budapesti bankár volt. Pénzügyi bukása bizony minket, hálókocsi-kalauzokat is érzékenyen érintett. Még ma is nagyon szeretjük ezt a bőkezű urat, akiért akár a tűzbe is mennénk. Nos igen: a borraivaló! Abban, hogyan adják, tükröződik egy ember gondolatvilága és belső kulturáltsága. El lehet mondani, hogy senki oly előkelően és finoman nem ért a borraivaló adásban, mint a régi vágasu osztrák vagy francia gavallérok. A borraivaló nagysága természetesen különböző. Arányban áll az utas vagyoni viszonyaival, bőkezűségével és igen gyakran a kiszolgálás módjával is. A legnagyobb borraivaló, amit valaha kaptam, ötszáz siling volt, ami megfelel tizezer lejnek. Egy mérnöktől kaptam, aki utazása alatt szerencsétlenül járt és az Orient-expresszen hazafelé tartott. Gondosan vigyáztam a lábpadczóra, aki ilyen borraivalót adott. Melyik volt a legkisebb borraivaló. Egy angol hölgy adta. Jeruzsálemben utazott, de utközben vasuti sztrájk miatt, kénytelen volt a többi utasával együtt tíz napig vesztegelni. Pénze fogytán volt, de azért mégis megakart ajándékozni. Pénzt nem fogadtam el, de megkértem, mondasson édesanyám lelki-üdvéért egy Miatyánkot a jeruzsálemi Szent-Sir templomban. Ez volt a legkisebb, de talán mégis a legértékesebb borraivalóm.

— Az „AGGE“ hirdetési és reklámpropaganda vállalat erdélyi központja Aradon ezúton hozza szíves tudomására ügyfeleinek, hogy bármilyen fizetést csak a központ által lepecsételt és szignált nyugta ellenében feljessítsenek, mert megbizottainknak ezt meghaladó jogaik nincsenek. — »AGGE«.

mindenki gyanus

(Oradea.) Ismerni kell a szereplőt, hogy meg lehessen érteni azt az óriási izgalmat, amely mostanában az oradei ortodox zsidóság kedélyét felkorbácsolta.

Fuchs Benjámín ort. főrabbi Béla nevű fiát önbetöréssel gyanusítja a nyomozó hatóság.

Hát ez nagy dolog Oradeán úgy az Ujvárosban, mint a Katona-városban. A főrabbi fia ilyen szörnyű gyanu alatt áll. Más közönséges halandóval könnyen megeshetik az ilyesmi, főként Oradeán. De a főrabbi fiával!...

Mi is történt voltaképpen? Az elmúlt napok egyikén eszméletlen állapotban találták irodájában Fuchs Bélát, a főrabbi fiát, aki olajkereskedő. A Wertheim-kasszából pedig félmillió lei hiányzott. A kiszállt nyomozó hatóság vezetője előtt Fuchs Béla csak annyi felvilágosítást tudott adni, hogy egy magas termetű fiatalember néhány ökölcsapással leütötte. Semmi egyebet nem tudott mondani a rablótámadásról, csupán azt mondotta meg, hogy a kasszából hiányzik az ötszázezer lei, amely nagyrészt a sajátja volt és néhány ezer lei idegen pénz is volt közte, amit az apja helyezett el nála. A lakásban semmi nyom sem volt, ami dulakodásra emlékeztetett volna. Orvos vizsgálta meg Fuchs Bélát, akin nem látszott külső sérülés. Mindössze annyi látszik alátámasztani a rablótámadást, hogy Fuchs Béla kabátjáról leszakadt egy gomb (amit a padlón meg is találtak) és nadrágtartójának egyik szára le volt tépve.

Mindössze ennyi adat áll a rendőrség rendelkezésére. Ez pedig nem sok és éppenséggel nem elegendő arra, hogy olyan támpont adódjék, amelyről a nyomozás helyes irányba terelődhetnék. Ellenben akadnak lélektani mozzanatok, amelyek homályossá teszik ezt az egész ügyet. Így például az, hogy Fuchs Béla igen hidegvérűen viselkedik a rablással kapcsolatban és azt mondja a pénzre vonatkozólag, hogy nem érdemes oly nagy dolgot csinálni az egészből. (Ötszázezer lei elvesztése nem is oly nagy dolog a főrabbi fiának szemében.) Az is nagyon homályos része a dolognak, hogy Fuchs Béla rögtön elvesztette az eszméletét olyan két csapástól, amelynek nyomait orvos sem tudta megállapítani és nem is tért magához csak akkor, amikor a betörő a pénzzel együtt már lejutott a bérház második emeletéről és már messze járhatott, de még sem csapott lármát. Valami házvétellel hozzák kapcsolatba a dolgot, de ez is nagyon homályos.

Az oradeai ortodox zsidóság természetesen szentül meg van róla győződve, hogy a főrabbi fiát

tényleg leütötték és csakugyan kirabolták.

És a tényállás ilyen formájában nem is szabad kételkedni mindaddig, amíg ellenkezőjét be nem bizonyítják. Az oradeai rendőrség most ebben fáradozik, mert nincs egy véleményen Fuchs Bélával. Mindenesetre súlyos vád, amit hatósági részről emelnek a főrabbi fia ellen.

Ha tényleg beigazolódik, hogy Fuchs Bélát csakugyan kirabolták, akkor az oradeai rendőrség alaposan kompromittálja magát.

A rendőrség ott követte el az alapvető hibát, hogy gyanúját azonnal a nyilvánosság nagyharangjára kötötte. Ezt nem lett volna szabad megtennie, hanem csendben és fel-tűnés nélkül keresni a nyomokat, amelyek a homályos ügy felderítéséhez vezetnek.

Lapzártakor értesültünk, hogy a nyomozás legújabb adatai szerint a félmillió lejes vakmerő rablótámadást

Grosz gyógyszerész követte el, aki családi össze-köttetései révén tudta meg, hogy Fuchs Béla lakásán nagyszegű pénz van a kasszában.

A szenzációs leleplezés után most már egészen bizonyos, hogy Grosz József cinkosai a helyzettel ismerős oradeai emberek voltak, akik a mindenre elszánt nemzetközi ka-landort félrevezették és elkisérték Fuchs Béla lakásáig. Egy-két nap kétségtelenül újabb nagy szenzációkkal, sőt esetleg már teljes pozitív eredménnyel fog szolgálni a pá-ratlanul izgalmas és rejtéjekkel teli rablótámadás ügyé-ben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Királyi kitüntetést kapott Románia legvérmesebb embere

(București.) Ez a riport egy bucurești-i magán-tisztviselőről szól, aki hivatásszerűen adja oda véret embertársai életének megmentésére. I. Argetoianunak hívják és 64 éves. A fővárosi kórházak kimutatása szerint eddig

háromszáz embert mentett meg a biztos haláltól anélkül, hogy felbecsülhetelen szolgálataiért jutalmat fogadott volna el.

Nem messzire a centrumtól, a Str. Prapagesscu 8. számú villában lakik nagyszámu családjával I. Argetoianu. Ha valaki nem tudja a pontos címét, elég ha ezen a környéken csak a nevét kiejtsék, már is pontos utba-igazítást kaphat akárki. Mindenki ezen a környéken ismeri a híres vér-adakozó házat. Argetoianu azonban kerüli a nyilvánosságot és jobban szeretné, ha nem foglalkoznának vele a nagy nyilvánosság előtt, mert ama kevesek közé tartozik, akik csendben és észrevétlenül akarnak jótékonykodni. Egyedül találok dolgozó-szo-bájában. A családja vidéken nyaral. Ezzel fogad:

— Ha már ebben a borzalmas hőségben eljött hoz-

zám, kivételesen rendelkezésére állok. Ha nem a véremmel, akkor szavakkal.

Magas, erőteljes férfi. Csak a haja árulja el, hogy előrehaladott koru ember.

— Éppen tegnap este adtam vért az egyik kórházban egy halálán levő asszonynak — mondotta. Az imént kaptam a telefonértesítést hogy megmentettem az életnek. Miután köztudomásu, hogy sem ajándékot, sem fizetést el nem fogadok, a megmentettek- vagy hozzátartozóik elhalmoznak hálálkodó levelekkel.

Kérésemre megmutatta ezeket a leveleket. A halom írásból találomra kivettem egyet. Ez állt benne:

„Sohasem fogom Önnek elfelejteni. Gyermekeimre és unokáimra fogom hagyni, hogy Ön, nem is ember, hanem angyal, a biztos halál elől mentett meg. A képét kifüggesztettük a lakásunkban”.

Az is megtörtént, hogy a megmentettek szerenádokat adtak megmentőjüknek.

— Hogyan jutottam erre a gondolatra? — folytatta ez a különös ember. Néhány évvel ezelőtt egyik rokonom megbetegedett. Az orvosok vérátömlesztést tartottak szükségesnek. Vérmes ember vagyok, a legnagyobb örömmel álltam rendelkezésére. A véreket megvizsgálták, jónak találták. Sőt kijelentették, hogy beválnék univerzális véradónak. Ettől kezdve kerestek fel a kórházak. A legtöbb esetben hatásos volt a vérátömlesztés.

A román parlamentben is beszéltek rólam és felhívták Ioanîtescu akkori miniszter figyelmét rám. Adtam vért művészeknek, íróknak és egy színésznőnek is. Az orvosok megállapították, hogy

ezen a téren fenomen vagyok,

mert a vérem gazdag a vörös vértecskékben és megvan benne alkalmazkodóképesség ereje. Megtörtént, hogy

egy napon két beteg részére is adtam a véremből.

A beteg, akinek tegnap adtam vért — fiatalember. A szegény már haldoklott.

Az egyik bucuresti-i kórház vezető tanára egy alkalommal így szólt hozzám: „Sem Isten, sem én nem mentettük meg a beteget. Ön az életmentője”. Sohase voltam beteg. Igen sok embernek adtam a véremből, nem vezeték statisztikát, de az orvosoktól tudom, hogy embereim száma meghaladja a háromszázat. Egy-egy transfúzió után úgy érzem magam, mintha semmisen történt volna. Részemre az a tudat, hogy egy embertársamat megmentettem az életnek és visszaadtam a családjának, a legnagyobb boldogság.

Önzetlen áldozatkészsége elismeréséül Károly király a „Crucea Meritului Sanitar” éremmel tüntette ki ezt az emberfeletti embert, aki a családja könyörgése dacára, ezentul is készséggel odaadja vérét, hogy embertársait visszaadja az életnek.

Egy aradi igazgatót

tudtán kívüli barátja benevezett a herculane-i galamblövé-versenyre

(A r a d.) A klubban, ahol sok tréfát eszeltek már ki, most két aradi ur kedves kalandján mosolyognak és elismerik, hogy aradiak, ha idegenben vannak, nem jönnek zavarba, ha egy kis találékonyságot is tanusítanak. De hadd mondjuk el magát a historiát.

Egy közismert aradi nagykereskedő idei vakációját Baile Herculanen töltötte. Még idejében készülődött erre a nyaralásra és így előre megrendelte a szobát, amit a hotel előzékeny igazgatósága készséggel rezervált is az aradi nagykereskedő számára. Mielőtt elutazott volna, megbeszélte legjobb barátjával, az igazgató urral, Arad egyik legnépszerűbb emberével, hogy jőjjön majd ő is Herculane-fürdőbe, szobáról majd gondoskodik.

A nagykereskedő megérkezett a fürdőre, bevonult fenntartott szobájába, egy-két napig élvezte az élvezni-valókat. Ekkor elérkezettnek látta az időt, hogy barátja számára szobát foglaljon le annál is inkább, mert az igazgató ur szabadsága már éppen esedékes volt. Nagy volt azonban a meglepetése, amikor ugy a portás, mint a szálló igazgatója sajnálattal hozták tudomására, hogy

sem náluk, sem más hotelben nincsen lefoglal-

ható szoba.

— De hiszen önöknél van üres szoba. A mellettem levő is az — jelentette ki a nagykereskedő.

— Ez igaz, összes üres szobáink el vannak foglalva a galamblövé-verseny résztvevői számára — adta meg a portás a felvilágosítást.

Az aradi nagykereskedő rögtön a helyzet magaslatára emelkedett.

Hátha csak erről van szó, akkor nincs baj, mert barátom szintén részt vesz a galamblövé-versenyen.

— Akkor kap szobát, — fejezte be a portás a párbeszédet.

A nagykereskedő annak rendje és módja szerint bejelentette barátja nevét, amit a szoba számával együtt a portás előjegyzésbe vett. Ezek után a következő távirat ment Aradra:

„Jöhetsz. Szoba rezerválva. Várlak. Barátod”.

Nem számított azonban arra, amivel minden jó kereskedőnek számolnia kell: az esetleges következményekkel. A portás másnap reggel illő tisztelettel megkérdezte, mikor érkezik Aradról a nagyságos igazgató ur.

Az ut a meggazdagodáshoz a reklámon át vezet.

Rockefeller

— Miért kérdezi, amikor már le van foglalva szoba részére.

— Nem minket érdekel a megérkezés pontos ideje, hanem a galambblövőverseny rendezőségét.

— Kit érdekel? — hűledezett a nagykereskedő.

— A verseny rendezőségét, amely minden érkező résztvevő elé két rendezőt küld ki a vonat érkezéséhez.

A nagykereskedővel minden forogni kezdett. Mit csináljon? Aradra már nem sürgönyözhet, mert barátja bizonyára már uton van. Igen rossz napja volt, de még rosszabb az a teljes óra, amelyet a vasuti állomáson várakozással eltöltött. Most fölösleges hangsúlyoznunk, hogy kiment a vasuti állomáshoz, bizva a szerencsében, hogy mégis valamiképen értésére tudja adni barátjának, hogy miként viselkedjék. Egyszerre megjelent a perronon két komoly uriember. Ezek bizonyára a fogadtatásra kiküldött rendezők — gondolta a nagykereskedő. És nem is csalódott. Ők voltak. Várták az Aradról érkező versenyzőt.

A vonat befutott. Az egyik másodosztályu fülke ajtajában megjelent az aradi „versenyző”. Térdradrágban, pulloverben és sapkában. Ilyen adjusztirungja csak versenyzőnek lehet. De a puska hiányzott a válláról. Ez kissé gyanakvóvá tette a kettős küldöttség tagjait. De nem sokáig gyanakodtak. Az érkező elé álltak és fogadták.

A nagykereskedő hátul illő távolságból jelekkel igyekezett megérteni a helyzetet. Az Aradról megérkezett barát a küldöttség szónokának szavai után tisztában volt a helyzettel és feltalálva magát, így válaszolt az üdvözlésre:

— Hálásan köszönöm a meghívást, amelyet semmi körülmények között sem akartam visszautasítani. Eljöttem tehát szívélyes meghívásukra, de legnagyobb sajnálatomra, a versenyen nem vehetek részt, mert reuma gyötör. Ezért nem is készültem fel a versenyre, amelyet azonban természetesen végignézek.

Ezzel a dolog elintézését nyert. Így kapott szobát az aradi igazgató akkor, amikor mások tiszteres áron sem kaptak.

A történeti hűség kedvéért azzal egészítjük ki tudósításunkat, hogy az aradi igazgató és a nagykereskedő kénytelenek voltak végignézni a galambblövőversenyt, mintha legalább értettek volna hozzá. Soha ennyire nem unatkoztak főleg azért, mert a fürdő kaszinójában teljes üzemben volt a rulett-gép.

Mindenemű parafa- és fadagók, valamint piacészeti cikkek raktára

S Z E R D E R I T

S. A. pt. Com. de Art. de plută și chimicale

Parafa és vegyészeti cikkek rt. Arad. Bul. Carol 63. Vis-a-vis Bca Nat,

Előkelő nemzetközi társaság találkozóhelye Trencsén-Teplic

Trencsén-Teplic fürdő, amely egyik gyönygye a Tátrának, mindig találkozóhelye volt az előkelő nemzetközi társaságoknak. Messzi külföldről keresik fel ezt a gyógyhatású

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zsolt Béla író feleségével Hollós Ilonával Trencsén-Teplicről üdvözl az Erdélyi Élet olvasóit

borított hegyek közé. Különösen Magyarországból jött sok látogató a kies gyógyfürdőbe, amelynek festői szépségű környékével alig lehet betelni, amelynek vize a beteg testet gyógyítja, levegője pedig a lelket üdíti fel.

Az idej vendégek között előkelő helyet foglal el Zsolt Béla, a kitűnő és népszerű magyar író, a budapesti Ujság neves publicistája, aki feleségével, Hollós Ilonával, a szépséges budapesti színésznővel nyaral Trencsén-Teplicen. Ezt onnan tudjuk, hogy üdvözetet kaptunk a jeles írótól, aki elküldte üdvözlő soraival a fényképét is, amely a feleségével együtt ábrázolja, ama villa alatt, amelynek a művészpár lakója.

fürdőt, melynek gyönyörű fekvése a lélekre is üdítően hat. Főként művészek frekventálják Trencsén-Teplicet,

amely fürdőhelyre méltán büszke a csehszlovák köztársaság.

Az idej különösen látogatott ez a regényesfekvésű gyógyfürdő. Európa majdnem minden országából jöttek vendégek akiket Trencsén Teplic hire és a kitűnően megszervezett

propaganda hozott el a fenyevesekkel

Levelek a sir széléről...

Érettségi bizonyítványba csomagolt cipőfüző. — Munkanélküli, akit a saját apja sem ért meg. — Az Erdélyi Élet országos panasz-sorozata

(Oradea.) Tíz esztendővel ezelőtt kerültem ki az iskolából. Tíz esztendeje érettségiztem. Tele hittel, tele reménységgel vágtattam neki az életnek. Rózsaszínben láttam akkor mindent, de az élet hamar megtanított a nélkülözésre és a szenvedésekre.

Öt esztendővel ezelőtt elvesztettem állásomat. Öt esztendeje ennek és a mai napig sem tudtam elhelyezkedni

annak ellenére, hogy azonnal megkezdte ma kálváriajárását. Először összeköttetésem révén, majd ismeretlenül gyárakat, cégeket, igazgatókat, befolyásos embereket kerestem fel, de, sajnos, minden hajsza és fáradság meddő kísérlet maradt. Nem tudtam elhelyezkedni.

Bujtam a hirdetések és ha találtam valamit, rohantam a hirdetőhöz, hogy idejében ottlegyek, mert reméltem, hogy így talán kapok valamilyen állást. „Sokat kereshet”, „Biztos, állandó állás”, „Könnyű kereset”, „Kereskedelmi érzék” és hasonló hangzatos hirdetések látnak napvilágot. A papiros türelmes, sok mindent elbir és az ember nem is sejtí, mi rejlik a hirdetések mögött. Rendszerint nem fizetéses alkalmazottakat, hanem jutalékos ügynököket, illetve munkatársakat keresnek. Igen, a főnöknek munkatársra van szüksége, aki csak üzletszerzés esetén kap jutalékot, ami oly kevés, hogy abból élni teljesen lehetetlen.

Nem vagyok válogatós természetű, ami jött, azzal próbálkoztam. Erős akarattal fogtam a munkának. Jártam az emeleteket, a csengőgombokat remegve nyomtam meg, mert féltem, hogy valami ismerőssel kerülök szembe. Ha feltárul az ajtó, sok helyen durva hang kérdi: mit akarok? Nem kell, nem érdekel semmi! Sok helyen gorombaságokat kell lenyelnem, de a legtöbb helyen ki sem nyitják az ajtót, azt hiszik koldulni akarok.

Ilyen állásokat hirdetnek. Ezek azok az állások, amelyekkel „jól”, „könnyen”, sokat lehet keresni. Volt olyan hét, hogy tizenöt leit kerestem és ha nagyon jól ment, akkor száz-százhusz leit. Összeszorul a szívem, fáj nagyon, hogy azért, mert becsületes uton akartam előteremteni, amire szükségem van,

az emberek részéről nagyképű, dologtalan senkik részéről olyan dolgokat kell lenyelnem, hogy sirni szeretnék.

Hát tehetek én arról, hogy önnön hibámon kívül öt esz-

tendővel ezelőtt munkanélküli lettem? Dolgozni akarok, amihez minden embernek nemcsak joga van, hanem ami kötelessége is. Sebet kaptam, ami mardossa a lelkemet, tanultam és sokat szenvedek azért, mert dolgozni szeretnék. Már ott tartok, hogy idegeim nem bírják tovább.

Fiatal vagyok és még élni szeretnék, de az élet szépségeit nem ismerem. Sokszor gondolok a halálra, a föld ala szeretnék bujni, hiszen a társadalomnak nincs szüksége rám .De

nem leszek öngyilkos, nem akarok fájdalmat okozni szüleimnek és testvéreimnek.

Az öngyilkosságot gyávaságnak és a legnagyobb bűnnek tartom. Alamizsnát kérni nem tudok.

Nem akarok koldus lenni, dolgozni akarok!

Összeszorult kézzel látom a sokkenyeréseket. Fáj, tudom azt, hogy nagyon sokan vannak, akiknek több állásuk van.

És mégis, mindezek ellenére, sorstársaimmal remélem, hogy eljön az az idő, amikor minden ember tehetsége és tudása szerint tud majd érvényesülni. Rendületlenül hiszem, hogy az emberek szeme kinyílik, hogy gondolkodni kezdenek és nem lehet majd többé hangzatos és üres frázisokkal félrevezetni. Ha így lesz, akkor boldognak majd a becsületesen dolgozni akaró, tisztességes munkát kereső emberek.

(Timișçara.) Ugy mondom el, ahogy van. Ezer és ezer huszéves élet, akiknek csak álmaik lehetnek az élet szépségeiről, a meleg szobáról, a jó ételekről, akik a fiatalság legszebb éveit a legnagyobb nyomorúságban élik le.

En is a legszebb reményekkel indultam az életnek. Gyárba kerültem. Szerettem a gépeket és minden vágyam az volt, hogy elméletileg is tovább fejlesszem magam.

Valami nagyot és szépet akartam alkotni.

Tanulni minél többet. Megismerkedni az elektromosság, a vegyészet, a mechanika csodás világával.

Amikor elküldtek, egy világ omlott össze bennem!

Az első percben nem volt egy nyugodt percem.

Idegeim önkrementek, mert állandó lelkipurdálásban éltem, hogy öreg, beteg szüleim és hugom verejtékes keresztén kell élnem.

Multak a hónapok. A ruha leszakadt rólam, nem

Iskola beiratásra:

Egyenruhák és pellerine szövetek, vásznak és paplanok nagy választékban legolcsóbban

G l e s i n g e r c é g n é l

Arad, str. Mețianu. Consum könyvre szigoruan kirakatí áron

tudtam ujat venni, mert hiszen kenyérre sem tellett. Nem mertem emberek közzé menni. Sokszor hónapokig ki sem mozdultam a lakásból. Eleinte ugyan megpróbáltam ugyan munka után menni, de

rongyos és züllött kinézésem senkiben sem kellett bizalmat.

Pedig akkor még lelkileg tiszta voltam. Huszéves.

Az elmúlt télen megpróbáltam havat lapátolni. Arról a nyomoruságról, amit ott magunk között láttam és éltem, jobb, ha nem is irok. Ugy sem hinné el senki.

Nyáron most a Scudier-parkba járunk. Ez a hely **a bűnöző és a prostitúció karjaiban vergődő fiatalság nyilvános tanyája.**

Amikor összeszóalkoztam az apámmal, kis hija, hogy el nem sülyedtem én is. Az apám nem hitte el, hogy nem tudok munkát kapni. Azt mondta, az ő idejében is volt munkanélküliség, ő mégis dolgozott. Sirtam,

Még az apám sem tud megérteni!

Valami vad gyűlölet, dac és utálatos megvetése a világnak hajszolt az alkohol, a kártya és a kültelki éjszaka világába. Tudatosan tönkre akartam tenni magamat. Három napig voltam köztük. Nem bírtam ezt az életet. Nem tudtam elmerülni a mocsokban. Visszamentem a szüleimhez. Örömmel fogadtak és elkezdődött minden előlről.

Egyik este felkeresett egy volt osztálytársam. Sokat beszélt. Ő érettségizett, de ő sem tud állást kapni. Barátokat is hozott magával. A sok rossz ruháju fiu értelmes arca egészen meglepett. Tetszett nekem, hogy ezek, akik még dolgoznak is, megvetik a könnyelmű szórakozásokat, amik után én annyira vágytam.

Megtanítottak arra, hogy az általános szegénység, nyomoruság nem a dolgozni akarók, hanem a társadalom szégyene.

Ezekután én is felemelt fővel járok és merek hinni egy tisztultabb, jobb, becsületesebb, nemesebb társadalomban, ahol a kultúra, a tudás és a tisztességesebb életcél felé törekvő ifjuság előtt nem tornyosulnak a mai könyörtelen társadalom tilalomfái, ahol az acélcsoadék a világmindenséget meghodító, boldog emberiséget örvendeztetik és amelyben majd találkozunk,

én, a gép és a munka.

Beszélik, hogy kevesebb Molnár & Moser kölniviz fogy Erdélyben, mióta legálisan Oradeán készítik s nem kell hölgyeinknek a csempészés nehéz és kétes feladatára vállalkozniok. Kérdés, azért nem fogy, mert nálunk semmi sem jó, ami itthon készül, vagy — tényleg csak az a jó ami tilos?

Eldölt a harc:

újra Szendrey Mihály Aradváros szinigazgatója

(Arad.) Aradváros átmeneti bizottsága egyik legutóbbi ülésén egy esztendőre ismét eldöntötte a színház sorsát és nyugvópontra helyezte a színház kérdését, amely körül megint magasra csaptak a szenvedély hullámai. A mérleg két serpenyője közül az találtatott súlyosabbnak, amelyben a hozzáértés és érdemesség voltak és nem az, amelyben szinte teljesíthetetlen ígéretek igyekeztek maguk felé billenteni a mérleget. A városi bizottság nem is tanácskozott és vitatkozott sokáig, hanem

egy évre újból Szendrey Mihálynak adta oda a színház bérletét.

Őt találta legalkalmasabbnak az aradi színház vezetésére, miután művészi multja és tapasztalata nem egyszer megmutatták, hogy a legkényesebb helyzetekből is ki tudja menteni Tália kátyuba jutott szekerét. És ha már a mult érdemeinél tartunk, meg kell említenünk, hogy

Róna Dezsőnek is vannak érdemei éppen az aradi színház körül és talán az lett volna a leg-helyesebb megoldás, ha ennek a két művészem-bernek érdekeit közös nevezőre lehetett volna

hozni.

Dehát nem így történt. Az interimár bizottság úgy találta jónak, hogy egyedül Szendrey Mihály kapja meg a színház bérletét és így ebbe köteles tisztelettel bele is kell nyugodni.

A város közönsége is nyugodjék bele a döntésbe. Azok a körök is, amelyeknek Szendrey Mihály esetleg nem rokonszenves. Mert itt elsősorban nem az a fontos, hogy Szendrey Mihálynak hívják a szinigazgatót, hanem az, hogy a szinigazgató ne ígérjen sokat és azután semmit se valósítson meg. Az a fontos, hogy a szinigazgató a mostani rendkívüli helyzetben, a különböző megkötöttségek ellenére is a viszonyokhoz mérten

jó társulatot szervezzen, jó darabokat tűzzön mű-sorra és jó előadásokat produkáljon.

A közönség nem a szinigazgató szép szeme kedvéért megy a színházba. A közönség igenis látogatja az előadásokat, ha kedvére való a primadonna, a szubrett, a bonviván, a tánckomikus, a jellemszínész és a többi elsőrendű tagja társulatnak. A közönség elmegy a színházba, ha a mű-sorra tűzött darabot jóhír előzi meg és szívesen áldoz a színházi kultuszért, ha a szeme a darabok kiállításában gyönyörködhetik. Ellenben elfordul a közönség a szin-háztól, ha azt látja, hogy a pénzéért semmit sem kap, ha az a tudat fészkelődik meg benne, hogy csupán palira

akarják venni és megkövetelik tőle, hogy színházba járjon még akkor is, ha egyetlen adottság sincsen meg, amely a közönség színház-támogatását indokolttá tenné.

A közönséget nem lehet okolni, ha a színház pang. Ha jót kap a közönség, tódul a színházba. Ezt minden színigazgató tudja. És főként Szendrey Mihály tudja, hiszen negyvenéves színigazgatói multra tekint vissza és e hosszú idő alatt kitapasztalhatta, mi kell az aradi közönségnek. És éppen ezért bizunk benne, hogy a viszonyokhoz mértén a lehető legjobb társulattal fogja megkezdeni és reméljük: be is fejezni az aradi színházi szezont és akkor kölcsönösen meg lehetnek majd elégedve: közönség és színigazgató.

SATUMAREN

léket kapott a hivatali tulbuzgóság

(S a t u - M a r e.) A szatmármegyei Ssinérváralján az elmúlt hetekben házkutatást tartottak Thury Sándor földbirtokosnál, a Magyar Párt elnökénél. Névtelen feljelentés érkezett ugyanis a szigurancára, hogy úgy Thury Sándor, mint nála vendégségben levő veje, Bott Gyula, nyugalmazott debreceni ezredes Románia ellen kémkednek.

A névtelen feljelentésre megindult a vizsgálat és ennek volt folyamánya a házkutatás, amelynek során mindössze néhány régi kiadású magyar katonai térképet találtak. Az egyik ilyen katonai térképen Bott Gyula vázlatokat készített apósa erdőbirtokáról, mert a család elhatározta, hogy az erdőbirtokot felülvizsgálattja. Az ezredes ezt a munkát a legnagyobb nyilvánosság előtt a színérváraljai telekkönyvi hivatalban végezte. Valaki, akinek nem volt bátorsága magát megnevezni, ebben gyanusát szimatolt és megtette kémkedés címén a feljelentést úgy Thury, mint a veje ellen.

A satu-marei sziguranca főnöke személyesen vezette le a vizsgálatot, amelynek során meggyőződést szerzett róla, hogy

mindkét ember ártatlan és így meg is szüntette az eljárást.

Ezzel a sziguranca-főnök olyan példát statuált, amely bizonyára széles körökben fog megnyugtatóul szolgálni. De hány eset van, amikor nem győz a józan belátás és igazságérzés, hanem szabadjára eresztődik a féktelen sovimizmus és gyűlölet, a hivatali tulbuzgóság és az elismerésre való vágyakozás. Ezek a példák megmutatják, hogy ártatlan embereket meghurcolnak, kálváriát járatnak velük, míg végül a bíróság rehabilitálja őket. A színérváraljai eset okulásul szolgálhat.

Szerelmi manőver az adóhivatalban

(Oradea.) A körös-menti Párisnak, ahogy nevezni szokták Bihar megye székvárosát, kinos szenzációja van, amely a hadbírósgot fogja rövidesen foglalkoztatni. Az történt ugyanis, hogy egy Gedeneamtu nevű pénzügyi főtanácsos a hivatalában

**sulyosan megverte Buchbinder Olga urileányt,
az egyk oradeal mozi titkárnőjét,**

aki hivatalos ügyben járt a pénzügyi főtanácsosnál. Gedeneamtu, aki még mindössze 25 éves, Madgearu volt pénzügyminiszter jóvoltából került ebbe a vezető pozícióba, ahol hivatali hatalmától kissé megkotyagosodva, durván bánt az ügyfelekkel.

Az urileány tetteges inzultálásának azonban mások az okai. A főtanácsos ur a

szrelmével üldözte a csinos urileányt,

aki mindenkor megfelelő formában adta a férfi tudomására, hogy viszonzásra nem számíthat. Gedeneamtu azonban nem tudott lemondani. Annyira nem tudott, hogy amikor Buchbinder Olga hivatalos ügyben nála járt, felhasználta az alkalmat, hogy senki sincs hivatalában,

**meg akarta csókolni a leányt, aki egy jólirányzott
pofonnal háritotta el a szerelmi offenzívát.**

A főtanácsos, aki bizonyára tanítványa volt Madgearu volt pénzügyminiszternek és tőle csak európai kultúremberhez méltó modort tanulhatott, teljesen kivetkőzött emberi mivoltából. A megbántott him minden durvaságával rávette magát a védtelen leányra és össze-vissza verte. A nagy lármára besiettek és kimentették a leányt támadója kezei közül.

Röviden ez a tényállás. A főtanácsos igyekszik ugyan a maga javára beállítani a dolgot, mondván, hogy a leány szemtelenül viselkedett vele szemben, amire kiutasította hivatalából. Ekkor történt, hogy a leány őt pofonvágta, amire ő, akit hivatali tekintélyében bántottak meg, kétszer visszaütötte Buchbinder Olgát.

Hát ez nem nagyon valószerű. Először is Buchbinder Olga, aki szinte naponta fennjár a pénzügyigazgatóságon, senkivel sem erőszakos. Minthogy Gedeneamtu alkalmat adott rá, hát erőszakos volt. Alkalmat adott pedig azzal, hogy — ami hivatalban nemcsak szokatlan, de tilos is — olyan közelségbe került a leánnyal, hogy ez arculüthette. A főtanácsos annyira meg van bántva egyébként, hogy az esetről jelentést tesz a hadbírósnak és az ostromállapot intézkedései alapján fogja kérni Buchbinder Olga sulyos megbüntetését.

A város felháborodott közvéleménye nyugodtan tekint a hadbírósg ítélete elé annál is inkább, mert a hadbírósg egy majdnem analóg esetben rideg tárgyilagossággal bélyegezte meg éppen a feljelentőt.

Nincs becsületszavad, Istened,

de még szived sincsen, — azért nem haragszom rád“. Egy öngyilkos kis cselédleány molnárferenci levélben bucsuzik el hűtlen vőlegényétől

(Oradea.) A Biharmegyei Közkórház egyik kórtermében, két napi kínos vergődés után, meghalt egy kis cselédleány: Kalmár Juliska. Mindössze 19 éves volt a szerencsétlen, gyöngé szive nem tudta elviselni életének első legnagyobb csalódást és lakásán zsirosszóda oldatot ivott.

Kalmár Juliska, akit a nagy bérházban mindenki ismert és mindenki szeretett, ott fekszik kiterítve a közkórház halottas házában. Mielőtt végzetes tettét elkövette volna, megírta a bucsulevét, amelynek minden sorából vádoló szavak hangzanak ki volt udvarlója, vőlegénye: Kőszegi József lakatos ellen,

aki házasságot ígért neki, elvette a pénzét és aztán otthagyta.

Kalmár Juliska, a jó, az engedelmes kis cseléd, az életét dobta el, a legnagyobb áldozatot hozta azért a néhány hónapi boldogságért, amit neki ez a fiú, aki aztán faképnél hagyta, szerzett neki.

Ott találták meg a nagy árkus papirra írt bucsusorokat a szobájában, az ágy mellett, a földön és most az ügyészség feladata lesz, hogy ezeknek a vádló soroknak az alapján felelősségre vonja Kőszegi Józsefet egy ártatlan emberélet kioltásáért.

Szószerint leközlök a szegény kis cselédleány sorait. Az utolsó kivánsága is az volt, hogy „hirdessük ezt meg“ az ujságban.

A levél így szól:

„Kőszegi Józsefnek kezébe címezem ezen soraimat. Kérem az ügyészséget, adja át neki.

Kedves Jóskám, akiért az életemet dobtam el, akiért oly sok mindent megtettem, akiért olyan sokat szenvedtem és mindent feláldoztam, akit halálomban is mindég fogok szeretni és imádni, aki nélkül sem boldogságot nem találtam az életben és aki csuszókhess előlem, erős fogadkozásaid mind a semmibe dőltek, sok fosan kijátszottál velem, most is tőlem kértél pénzt, hogy meg esküt tett szavaid mind megsemmisültek. Én nekem az ártatlan életemet tönkre tetted és ezt most nem bírom túlélni, ezért kellett nekem a halálba menekülni. Nem bírnám elviselni, hogy téged, akit minden reménységemmel szerettelek, tebenned csalatkoztam, akinek pedig megmondtam, hogy ha nem szeretsz engem, akkor válassz magadnak egy más ideált és te pont engemét választottál, én lettem a te áldozatod, de hát megnyugszom benne.

Nem bírok élni, mert azt hittem, hogy igazán szeretsz és oly esküt fogadtál, aminek utána nem mertem volna gondolni sem arra, hogy te leszel a gyilkosom. Elvárásoltad az én keservesen

A nyár már nem hoz gondot, régi ruháimat

Hoszpodár-hoz

küldöm
Áttesteni,

strada Stroiașcu

vegyileg isztani
A R A D

strada Eminescu

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a „Solvo“ pirula, dr. Földes Béla gyógyszer-tára, Arad.

megtakarított pénzemet, 1100 lejt, ezt sem kérem tőled számon, ne tudja meg senki sem, amit fogadtál sirva előttem. A mi ketlőnk titkát elviszem a sirba, mert én mondtam neked számtalanszor, hogy meggondolhatod még a dolgot, de te erősen feszítettél a szavad mellett és azt mondtad, hogy ha a tied nem leszek, akkor senkié sem. Én kitarítottam igaz lelkiismeretem parancsa mellett, hiszen tudja az egész udvar, hogy milyen szabad voltam, amíg téged nem ismertelek és meg tudják mondani mind, hogy milyen önfeláldozó voltam irántad mindég.

Vigyázz magadra, mert megbűntet az Isten ezért a tettedért. Kalmár Juci, a te hűséges szerelmesed, akinek életét ontottad ki, nem haragszik rád.

Elfelejtethetlen sok boldogságomnak csupán az emléke maradt.

— Kérem — írja a szerencsétlen kis cseléd —, hogy ez a férfi a koporsóm mellett álljon és említsék meg az én szerencsétlenségemet előtte, levett kalappal kíséren ki a temetőbe és aztán bocsássák szabadon.

Nincs ennek az embernek lelkiismerete — fejezi be a döbbenetes sorokat Kalmár Juci —, fel kell benne éleszteni és ezek után bocsássák majd szabadon. Addig le ne zárják koporsómat, amíg ezt a férfit oda nem hozzák mellém és az ujságban kérem kihirdetni, a mi életünk forgóságát és szomorú befejezését. Teljes tisztelettel az elhunyt, akit ne próbáljanak megmenteni, mert agyis öngyilkos lenne.

A levelet a hatóságok lefoglalták és átküldték az ügyészségre.

Kőszegi József lakatos ellen, a bucsu-levél alapján, megindul a bűnvádi eljárás.

Kalmár jucikát eltemetik és utolsó kívánságának megfelelőleg történt intézkedés, hogy a chütten üvölégényt liodaállítsák a koporsó mellé is levett kalappal kísérje ki a temetőbe ezt a kis szerencsétlen cselédleányt, aki reménytelen és boldogtalan szerelmének az áldozatul esett.

Molnár Ferenc nem írhatta volna meg szebben Kalmár Juliska, 19 éves kis cseléd szívből fakadt levelét.

E—p

Titok, mélységes titok lappang a König és Lázár-féle vasuti raktártűz mögött. Kétes értékű feltevések gyanuját kenik ellenséges oldalról erre a tekintélyes cégre. Csupán a logikára támaszkodva ennyi már is megállapítható, hogy földalatti orvtámadást készítettek elő a König és Lázár cég ellen, figyelmen kívül hagyva, hogy esetleg milliós károkat okozhattak volna az államnak. Ezzel az ügygel az Erdélyi Élet csak a vizsgálat befejezése után fog foglalkozni.

Armbruster városállatorvos „fekete disznó”-kat talált a Czmor Testvérek-féle henesüzletben. Az ilyen disznó feketék, ahelyett, hogy eleget tennének polgári kötelezettségüknek és tisztességes uton — előre lefizetve a kivetett taxákat — vágóhídon fejeznék be dicstelen földi életüket, — otthon, talán párnák között, hozzátartozóik körében, a legnagyobb titokban lehelik ki sötét lelküket. Ez azonban nem tartozik azon titkok közé, amelyek öröké maradnak, — ime kipattant!

Az aradvárosi mozik

slágerszámokkal verik vissza a bérbeadás ötletét. — A Central és Select mozik műsorán nem szerepelnek harmadrendű filmek. — A külvárosi mozik szelleme maradjon a külvárosban

Talán még sohasem várta olyan érdeklődéssel a közönség a mozik őszi műsorát, mint ebben az évben. A filmművészet a hangosfilm térhódítása óta nélkülözhetetlen szükségletévé vált a művelt embernek és az utóbbi hónapok néhány, a régi sablonoktól eltérő filmje annyira felcsigázta az érdeklődést, hogy a sok repriz után most már mindenki türelmetlenül várja azokat az alkotásokat, amelyek a nagy filmgyárak tavasszal és nyáron vettek fel. A legtöbb idei produkció el is készült már, sokon még az utolsó simításokat, vagy pótfelvételeket végzik. A filmkölcsonzók igazgatói már visszatértek külföldről és egymásután kínálják fel a legkitűnőbb filmeket a moziknak.

A városi mozik vezetősége — minden ellenkező hisztesztelésekkel szemben — jól felkészült már az őszi szeszorra.

A behozatalra kerülő filmek közül a legjobbakat választotta ki és kötötte le.

A legnagyobb filmgyárak képviselői bemutatták a kész és készülő filmek képeit és tartalmi ismertetését és azok áttanulmányozása után a leggondosabban válogatták össze azokat a filmeket, amelyek a sok éves tapasztalás után bizonyára elnyerik az aradi közönség izlését. Azt hinné a laikus ember, hogy ez csupán frázis talán és hogy az aradi közönség sem más, mint a többi és részére nem csinálnak külön filmeket, amely különleges izlését kielégíti. Ez azonban tévedés. Mert igaz, hogy nem gyártanak nekünk aradiaknak külön filmeket, viszont azt sem lehet mondani, hogy nálunk sikert arat minden film, amely másutt a nagy közönséget vonzott. Éppen ellenkezőleg, számos tapasztalat mutat arra, hogy az aradi közönség különlegesen válogatja meg azokat a filmeket, amelyeket tömeges látogatásával kitüntet. Természetesen vannak világsikert aratott mozidarabok, amelyek nálunk is tetszenek, viszont nem feltétlenül következik abból, hogy valamely film máshol sikeres volt, hogy nálunk is elnyeri a közönség tetszését. Nem is kell messze men-

CONSUM könyvvével szigoruan kirakati készpénz áron, felár nélkül vásárolhat

SZÉKELY divatáruházában, a színházzal szemben.

nünk, csak vegyük például Timișoarát. A filmkölcsonzók órákhosszat tudnak mesélni azokról a filmekről, amelyek Timișoarán nagy sikert arattak és amelyek Aradon megbuktak. Viszont olyan filmek is vannak, amelyeket Timișoarán alig néz meg valaki, Aradon pedig egy hétig zsúfolt házakat vonzanak.

A jelentéktelen és tulkönnyü német operettek és zenés vígjátékok Timișoarán biztos sikerre számíthatnak, ezzel szemben Aradon sorra buktak meg. Viszont a mélyebb társadalmi színműveknek Timișoarán nincsen közönségük. Aradon pedig nagy kedveltségnek örvendeznek. Ezeken a nagy vonásokon kívül azonban rengeteg olyan apró árnyalat van, amely egyes filmeknek sikert, másoknak bukást jósolnak Aradon. Évekig tartott, amíg a városi mozgószínházak vezetősége ezeket a dolgokat megállapíthatta, úgy, hogy most már biztos sikerrel nézhet a kezdődő szezon elé.

Ezidén valamivel megkönnyítette munkáját az a körülmény, hogy maguk a filmgyárak is belátták, hogy csakis jó filmekkel érhetnek el anyagi eredményt és a sok gyenge film helyett, kevesebb, de elsőrendű filmet készítettek. Másrészről a filmkölcsonzók is lemondtak arról, hogy olcsóbb, de rossz filmeket hozzanak be, mert ezekre még az alacsony beszerzési árak mellett is ráfizettek. A magas cenzurailleték is arra vezette őket, hogy csakis kiváló filmeket vegyenek meg, mert ezek birják a magas költségeket is.

Az amerikai filmgyárak legjobb alkotásait kötötte le magának a két városi mozi, amelyek műsorán a közeli hetekben már a legragyogóbb rendezői teljesítményeket láthatjuk és a legkiválóbb művészek alakítását élvezhetjük. Sorra jelennek meg Marlene Dietrich, Greta Garbo, Lionel és John Barrymore legjobb filmjei, amelyek most már nemcsak játékban, de tartalomban is méltók lesznek a nagy művészekhez, mert szöveggönyvüket a legjobb írók műveiből állították össze. Jön néhány nagy revü is, pazar látványosságok halmaza, amelyek elkápráztatják a szemet és csoda-világba ragadják magukkal a nézőt. A látványosságokon kívül azonban a zenei művelészetben sem lesz hiányunk, mert több kiváló énekes és énekesnő új filmjét hallhatjuk majd a városi mozikban. Ujabb expedíciós filmek kielégítik a közönség tudásszomját és utazási vágyát, mert olyan tájakat és népeket mutatnak be, amelyeket eddig még a filmen sem láthattunk.

Selymek és szövetek legolcsóbban

I. EISELE

divatruházában. Strada Mețianu 2.

— Dr. Székely László hazaérkezett.

A német filmgyárak, főképen azok, amelyek emigrációra kényszerültek, fokozottabb munkát fejtettek ki a nyár folyamán, hogy felvegyék a versenyt az amerikai-produkciókkal. Gáll Franciska, Nagy Kató és a többi európai sztár remek operettekben és énekes vígjátékokban mutatkoznak be újra a városi mozikban és bizonyára hetekre le fogják kötni a közönség érdeklődését. Vége hossza nem volna, ha fel akarnánk sorolni azokat a kiváló filmeket, amelyeket már eddig lekötött a városi mozik vezetősége.

Most csak annyit állapítunk meg, hogy az előjelekből ítélve még soha olyan jó szezonnak nem néztek elébe, a Central és a Select mozik mint az idén. Kétségtelen, hogy a városi mozik látogatottsága a közeli hetekben lényegesen emelkedni fog és emlékeztet a némafilmek boldog idejére, amikor mindig zsufolva voltak a mozik. Azt hisszük, hogy

pár hét múlva idejétmultnak tekintik azokat a tárgyalásokat, amelyek a mozik bérbeadásáról folynak, mert a jó műsorok ismét beigazolják, hogy a mozik vezetése a város kezében van a legjobb helyen.

Bizonyára jövedelmező lesz az őszi szezon, mely ha csak kismértékben beváltja a hozzáfűzött nem indokolatlan reményeket, akkor ismét rentabilis vállalatokká változtatja át a városi mozikat. De ha ez nem is válna be teljes mértékben és csupán a mérleg egyensúlyba hozása érhető el a most lekötött nagyszerű műsor által, akkor is szem előtt kell tartani azt az elvet, hogy a mozik ma nem csupán a könnyű szórakozás eszközei, hanem kultur-feladatott kell betölteniök, ismeretet, tudást és művészetet kell terjeszteniök széles néprétegekben.

A Kultúra pedig mindenek előtt való és még akkor sem szabad elhanyagolni és tisztán üzleties kezekbe fektetni, ha annak ápolása áldozatokba kerül. Inkább fizessünk rá a mozikra, minthogy a közönségtől elvonjuk az igazi művészetet és olcsó szórakozással traktáljuk pusztá nyereségvágyból és kapzsiságból.

Értékes ajándékokat, arany, ezüst és aragonit tárgyakat és vászastékban olcsó árban vásárolhat

Hartmann Kálmán

Ékszerészeti Arad,
Minorci's palota. —

— **Timişoara és vidéke.** Előfizetőink és hirdetőink szives figyelmét felhívjuk, hogy a jövőben kizárólag a központ által láttamozott nyugtákat honoráljanak, mert a rend kedvéért csak ilyen nyugtákat ismerhetünk el. Az ErdélyÉlet kiadóhivatala.

HIRDESSEN
az „ERDÉLYI ÉLET“-ben!

A Franco-Romana

esete egy hitközségi metszővel

(O r a d e a) Lajos Ábrám, volt hitközségi metsző lakásán elkövetett fantasztikus rablás ügyében a rendőri nyomozás még mindig nem vezetett eredményre. A nyomozás nehéz munkájában, ha nem is közvetlenül, részt vesz a Franko-Romána Biztosító Társaság is, amelynek eminens érdeke, hogy erre a misztikus háttérű rablásra fény derítessék. Ennél az intézetnél volt ugyanis biztósítva Lajos Ábrám egész lakása.

A volt hitközségi metsző már be is nyújtotta kárlistáját a társaság helybeli vezérügynökségéhez. Ezt az érdekes kimutatást megszerezte az Erdélyi Élet oradeai munkatársa, mely a következőképpen hangzik:

T. Franco Romána Biztosító Társaság vezérügynökség Helyben.

Tisztelettel bejelentem, hogy Fuchs Mór-ucca 2 szám alatti lakasomon elkövetett rablás alkalmával a következő dolgokat, tárgyakat, ékszereket és készpénzt vittek magukkal:

- Egy indiai selyem-perzsa, 4×5, 120 ezer lej,
 - három keleti perzsa átjáró, 1 és fél × 1 és fél, 35 ezer lej,
 - egy selyem gobelin abrosz, 2×2, 22 ezer lej,
 - egy selyem-perzsa hencsertakaró, 2×3, 40 ezer lej,
 - négy kelim-függönyszárny, két drapériával, 22 ezer lej,
 - egy darab perzsa-bunda (Breitschwanz), ötezer schilling, 120 ezer lej,
 - egy ezüst róka, 14 ezer lej,
 - egy darab ünnepi szörmekalap coboly-prémből, 100 dollár, 12 ezer lej,
 - öt garnitúra 12 személyes abrosz, 9 ezer lej,
 - 24 damaszt törölköző, 3120 lej,
 - 6 kávé-abrosz, 5400 lej,
 - 1 kosztüm, 4000 lej,
 - 1 szövet-ruha, 1500 lej,
 - 2 kristály-váza, 12 ezer lej,
 - 4 gobelin-kép, 16 ezer lej,
 - 12 darab paplan-lepedő, kézimunka, 12 ezer lej,
 - 12 dunna-haj, 9600 lej,
 - 36 párna-haj, kézimunka, 18 ezer lej,
 - 12 kapric-párna, 2400 lej,
 - 2 huszonégy személyes abrosz, 5600 lej,
 - 6 hatszemélyes abrosz, 5400 lej,
 - 150 darabból álló ezüst evőeszköz, 45 ezer lej.
- Bejelentett még ezenkívül Lajos Ábrám 350 ezer lej készpénzt, 812 dollárt, 350 darab 10 és 20 koronás ara-

nyat és briliáns gyűrűt, összesen 990 ezer 620 lej értékben.

A társaság szerint az egész rablási történet teljesen misztikus, mert a felsorolt holmikat csak abban az esetben tudták volna elvinni, ha az egész családot a rablók órákra elkábították volna. De ebben az esetben is vagy egy autókamionra, vagy valami más hatalmas társzekerre volt szükség, nem is beszélve arról, hogy Lajos Ábrahámnak, de genere Ali Baba, a negyven rablója is kellett.

Érdekes pikanteriája az egész ügynek, hogy Lajos Ábrahám visszاسzeretné vonni panaszát, de a rendőrség ragaszkodik a nyomozás befejezéséhez.

Hát ilyen az élet Oradeán. De azért nincs semmi baj. Megy minden tovább vigan és minden napra jut egy kis szenzáció mindenki fazekába.

Lehet magyar irredenta, aki nem is tud magyarul?

(Cluj.) Valóságos bűnügyi regény bontakozik ki abból a perből, amelyben a cluji ítélőtábla mond másodfokon ítéletet. Az eset röviden így foglalható össze. A Hitler-uralom elől emigrál két pénzes zsidó: Lévy Ernest és Lévy Paul. Pénzükkel és családjukkal Romániába jönnek. A véletlen elveti őket pont Turdára, ahol egy Domocos Ludovic nevű embernek gyárába betársulnak és a pénzüket belefektették a vállalatba. Egy szép napon betörők járnak Lévy Ernest lakásán. A rendőrség csak akkor jelenik meg, amikor Domocos Ludovic egy differencia elintézése végett ott járt Lévy Ernest lakásán. A rendőrség nem is annyira helyszíni szemlét tart, mint inkább házkutatást és ennek során

egy magyar nyelvű irredenta könyvet és a „Világ proletárjai egyesüljetek” című kommunista propaganda-röpiratot találja a magyarul egyáltalán nem tudó tőkepénzes gyárosnál,

aki nem is magyar állampolgár. Mindkettő ellen megindul az eljárás, vádat emelnek ellenük és a tordai törvényszék az irredenta-kommunista Lévy Ernestet két és félévi, Lévy Pault pedig egyévi fogházra itéli és nyomban el is rendeli letartóztatásukat. mivel idegen állampolgárok.

Most jön azonban a java. Lévyék ügyvédjeik útján felebbeztek a cluji ítélőtáblához és ebből a feljelentésből olyan dolgok derülnek ki, amelyek méltán anyagát képezhetnék a legizgalmasabb bűnügyi regénynek. A felebkezés egyenesen az üzleti társat, Domocos Ludovicot vádolja, hogy neki állott érdekében megszabadulni társaitól, akik ellen előzőleg is már a legszemtelenebb fegy-

verekkel küzdött, hogy áttétesse őket a határon és a gyárába investált idegen tőkét ne kelljen visszatéríteni.

A kommunista klávtványt maga Domocos csempészte be Lévy Ernest lakásába

és csakis az ő feljelentése alapján szerezhették erről a rendőrség tudomást. Ugyancsak tőle tudhatta meg a rendőrség, hogy az irredenta könyv Léwynél van, aki egyszer Budapesten átutazódan gyanútlanul elhozta azt magával anélkül, hogy tudta volna mi a tartalma. Hosszasan bizonyítja a felebbezés, hogy egyedül Domocos Ludovicnak állt érdekében, hogy koholt vádák alapján börtönbe jusson a két idegen állampolgár, aki a pénzével talpraállította a gyárat, kizárólag Domocosnak állott érdekében, hogy Lévyéktől, akik csendes dolgozó emberek, ilyen módon megszabaduljon.

Nem tudjuk, mi lesz a cluji ítélőtábla másodfoku ítélete. Annyi bizonyos, hogy ha ez a két jóhiszemű külföldi vállalkozó nem kap megfelelő elégtételt, vajmi kevés remény lehet arra, hogy idegen tőke jöjjön be az országba és vegyen részt a gazdasági élet megerősítésében. A Lévy-ügy intő példa lehet abban a tekintetben, hogy az idegen tőke éppen olyan védelemben részesüljön, mint a hazai.

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. „Az Erdélyi Élet” eredeti rovata

Valami a szemembe repült! . . .

(A r a d.) Igen gyakran lehet hallani a rémült felkiáltást:

—Valami a szemembe repült!

Ilyenkor a szenvedő alany rendszerint az ujjával vörösrre dörzsöli a szemét és a zsebkendőjét nyomja rá a szemhéjra. Néhány pillanatra sikerül is enyhíteni a fájdalmat, de azután újból kezdődik a kín. Kiadós könnyezés, irtózat a világosságtól, fájdalmak következnek. Valahogy úgy érzi az ember, hogy idegen test van a szeme helyén.

A gyerek kihajol a robogó vonat ablakán, vagy a sétatéren hancurozik. Valami a szemébe repül. A meg-rémült anya igyekszik megkeresni az idegen testet. Ha a szempilláról letört szőrszálról van szó, akkor hamarosan meg is lehet találni, de legtöbbször olyan „valami” repül a szembe, amelyet szabadszemmel meg se lehet látni.

A legtöbb esetben parányi porszem, korom vagy szén-

por, finom homok, fa-, üveg-, kő- vagy vasszilánk, magburok, rovarszárny, apró rovar repül a szembe. Valamennyi láthatatlanul röpköd a levegőben, a légáramlás szárnyain. Ezeknek a parányoknak nincs is átütő erejük, ennek következtében nem is „repülnek a szembe”, jobban mondva, magába a szemgolyóba, hanem a szem elülső felületéhez, az átlátszó szaru-hártyához ragadnak, a leggyakoribban azonban a köthártya-zacskóban bujnak meg.

Ha az alsó köthártya-zacskóba jut egy ilyen idegen testecske, ezen igen könnyen lehet segíteni. Nem is kell hozzá orvos. A zacskót lehuzzuk, így a hártya láthatóvá válik és ekkor tiszta zsebkeendő csücskével ki lehet venni a „veszedelmes” jószágot. Csak nem szabad erősen dörzsölni a köthártyát, mert fájdalmat okoz. Ha magában a szaruhártyában buvik meg az idegen testecske, a laikus észre sem veszi, mert a sötét alaphól nem válik ki. Ilyen esetben okvetlen igénybe kell venni a szemorvost, mert ellenkező esetben hosszabb ideig tartó izgatottság lép fel a szemben. Ez még a jobbik eset. Sokkal veszedelmesebb lefolyású is lehet a dolog, mert komplikációk állhatnak elő.

Ha a páciens hosszabb rábeszélés után kinyitotta a szemét és az idegen testecskét nem lehet megkérni, úgy rendszerint a felső köthártya-zacskó redőiben buvik meg. Ilyenkor szinte ösztönösen igyekszünk a felső szemhéjat gyengéden az alsóra lehuzni. Ezzel az eljárással az idegen testecskék a könnymirigyhez visszük és így a könnyár jomossa a köthártya-zacskóról. De ha többszöri kísérlet után ez az eljárás is eredménytelen marad, akkor a parányi idegen test a köthártyába tapadt, ahonnan csak úgy lehet eltávolítani, ha a felső szemhéjat kifordítjuk, emihez különös technikai ügyesség szükségeltetik.

Mi a teendő tehát, ha valami a szembe repül? Néhány igen egyszerű, alapvető szabályt kell megszivlelni. Ha idegen testecske kerül a szembe, jobban mondva tapad a szemhártyához vagy köthártyához, mellőzendő az ujjakkal való eredménytelen dörzsölés, mert ez csak fokozza a fájdalmat és veszélyeztetheti az igen gyenge és érzékeny szaruhártyát. A fájdalmat hideg borogatással enyhítjük, de a szemet nem szabad bekötni. Lehetőleg azonnal orvoshoz kell menni, aki egy-kettőre eltávolítja a szemből az idegen testet és ezzel elejét veszi a veszedelmeknek.

A kellemetlen érzés gyakran túléli az idegen testecske eltávolítását. Ha elhanyagoljuk a dolgot, veszélyeztetjük a szemünk épségét és akkor már az orvosi kezelés is körülményesebb és kétségesebb.

**Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek
VOJTEK gyógyszerlárbán**

Legolcsóbb! — Legmegbízhatóbb! — Leggyorsabb!

Praktikus találmányok gyorsértékesítése. Kereskedelmi és ipari társulások, kül- és belföldi képviseltek közvetítése.

BUCUREȘTI,

ARAD, TIMIȘOARA, CLUJ, ORADEA, BRAȘOV, SATUMARÉ, CERNAUȚI, IAȘI, CONSTANȚA, CRAIOVA

Reklám-propaganda és reklám-vállalat

Unternehmung für Reklame und Reklám-propaganda

Teljes felelősséggel vállaljuk — legolcsóbban és leggyorsabban, — bel- és külföldi vállalatok gyártmányainak kül- és belföldi propagálását a létező összes reklámlehetőségek felhasználásával. Reklám-tárgyakat, hirdetményeket és hirdetéseket a legközelebbi időn belül elhelyezünk bármely országban vagy városban: mozikban, strandokon, villamosokon, autbuszokon, pályaudvarokon, postahivatalokban, lapokban, uccai hirdetőoszlopokon, fürdőhelyeken, vasutakon és hajókon, szállodákban és kávéházakban, sporttelepeken és országutakon. Propagálunk rádió, körlevelek és röpcédulák útján, vállaljuk áruminták szétosztását. Reklám ügyekben díjtalanul adunk szaktanácsot, készítenk tervet és költségvetést. Egészen röviden: ajánlatunk révén megtakarítunk / rengen meg feleslegesen elpazarolt időt, céltalanul kidobott pénzt és hiábavaló fejtörést, mert eredményteljes reklámpropagandát csak tapasztalatokban gazdag, elhivatott szakemberek fejthetnek ki.

Kérjen ajánlatot az erdélyi központtól: **Arad, Palatul Banca Românească. — Telefon 520.**

Legolcsóbb! — Legmegbízhatóbb! — Leggyorsabb!